Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. Slåe og Ramsdal Fylke: —

Tilleggsspørsmålnr. Vartdal Herad:

Emne: Bygdelag: Nore vartdal

Oppskr. av: Rasafiel Ødegaard Gard: Ødegaard

(adresse): Nordre Vartdal G.nr. 98 Br.nr. 3

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja tildels

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Eier 67 aar. Hev var fiskar og smaabrukar

SVAR

1 Dei sam hev hest, kjøyrar høyet Dei sam ikkje hev hest. Ber det i tau, sam er der til lagar og vert kalla lyratag.

2 Ja litt men ikkje so myke sam får. Paa smaa bruk hev dei slaatt ut markestaater til, no far ei tre aar sidan.

Naar det er so lang transpeart at mannen ikkje kann bera høyet før han sam regel laana hest med ein granar

2 Stakkar hev ikkje var brukt her. Men ūtlåde, eller skagalåde sam her segjer. Var i bruk til far sirka 60 aar sidan. Dei bar og drag det paa det sam her kalla dragehåske. Kar myke ein greide aa draga paa dragehuskerne var avhengi av terenget. Vas det bratt var det mest eit hestelass Og so var det visse dragevegar i teigarne. Dei begynt aa lesse framme først, far det det laag

96

bedre paa buskar daa. Det var
kararne som drag. Og kvinnerne
rakka. Og so hagde dei nye busker
for kvar gang. Ikkje drag buskerne
upp att. Det var stundan dei skar
smaa granne kvistar av bjørk som
dei bar høy i. Men det var helst
bidre av det dei ikkje havde byrataag
for hand. Dei tok bidre tak
med handi. Upp paa skuldri.
Ei byrataag ~~so~~ er ei 5 a 6 famne
og so leg dei det dubbelt. Med
ein tre krak eller ein vidje ring
i bukti. Vidjeringen kallar me
havd. So leg ein tauet strakt
paa marki. Og er det kort høy
kjæmber ein det med ei rive
og leg det ned paa tauet.
Naar ein hev lagt so mykje
ein greider aa bera, trader ein
begge tau enderne igjennem
havdi og snære til. Den som
skal ~~setja~~ bera set seg ned
paa marki, og tre baa henderne
inni tauet, og enderne held dei
i med handi, so det er som
ein ryggsekk. Og so maa det som
regel vera ein kven som maa
velta paa byra, han stend
bak. Barna var med, paa arbeidet
Dei ~~laut~~ laut rakke og bera ifraa
riva til dei vaksne; Og råkta
høy i høyterren.
Snarsekk eller Meis som ao seyjer

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

3 var brukte der sam det var brat.
Daa stappa dei fulle ag snära
til ag sa rulla dei unda hakken
Men sa vilde dei afte staa faste
sa dei laut gaa aa velte dei paa
nytt. Meisi var bundi av graut-
snäre, ag sa var det tva stykker eit
lagde dei flat paa marki ag
sa lagde dei häyet upp paa. Ein
star kaang, ag sa det andre stykket
breit gver. Daa lossa i hap med
grannare snäre. Det kallar dei
til aa meisa. Läypestreng hev
ikkje vare brukt til häytransport.
Til aa meise häyet hev vare bruk
i gamal tider men ikkje sa mykje
na lenger. Dei andere reidskap
hev ikkje vare brukt her hos
oss

3 Helst paa sammerföre

4 Her er det bare tva hjula vagn
~~Föär~~ var det brukt tang av tred
~~skipir~~ spiler ag ~~tanga~~ til aa fyra lasset
med. Na brukar dei karmar
paa häyvagni. Vagni er kring
tva meter lang. ufraamt skjekreine.
Det er häyvagn sam hev tva hjul.
Og sa var det häysleder sam dei
brukte der sam var sa ulent terreng
at dei ikkje kunde brukke hjul.
Sleden er paa 2 meter lang ag
ein meter breid. Meider uten
skadnig. Tet med spiler sa
96 sa häyet ikkje dat igjennem

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Og ovraa lasse med tang ag
taū sam dei kalla tangrimen.
Det sam ass ~~kallek~~ kallar
hjulslede er ei kassevagn
med tva hjul. Sam vert brukt
til møk ag moldkjøring.
Skadning paa meidar kan
ikkje vare brukt her. Det
var ikkje reglar far kvar ein
fekk kjøyre. Samme vagn baade
til høy ag korn. Nei ikkje
spesial grind. Før tang ag
tangrime. Ha karm paa
vagni. Det er ikkje vare nokka
farandring paa karmen. Naar
dei brukte tang var det ein mann
uppi lasse aa jamna utyver ag
sam regel ei gjente sam laut
sende høyet upp paa lasset.
Det laut vera akkorart gjort
sa ikkje lasset velta. Na naar
dei brukar karm er det sam
regel barn dei sam dei hev, det
sam er uppi aa trakkar høyet
Og sa brukar dei høygafler til
aa lessa med. Det er kring 2000 kilo
i eit lass. Det var ikkje reglar
far um siste lasset skulde vera
større eller mindre. Men eit ordtäke
att skrapa lasse var skart.
Alt skulde vera vel rakka. Det
var skam far den sam ikkje rakka
vel. Dei lagde paa med dei fekk
det til aa ligge ag hesten drag

96

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

5 Her kas as er det ingen sam brūker meir en ein hest.
9. felles slaat kjägrde dei kvar sit las.
Dei delte aftke paa den maaten at dei brūkte rive aa kjæmde det i like stare kjember, ag lagde det i tva eller fleire dangar etter sam dei var mange eller faa til. Og sa blinda dei det var sa at ein snūde seg būrt ag heldt far aūga ag sa spūrd dei kven sam skal hava det eg na peika paa. Og daa sagde, den sam heldt far auga namne paa ein ag han x tak det, det kaller dei aa blinde. Det var ingen sam fekk vera misnägd naar det var blinda.
Dei kjägde hägst etter sam det passa. Kvar far seg
Her er det sam regel ikkje meir snäv eller dei kjägrd i laglig färe

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
adr. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY 96